

NØVN

Sif Gunnarsdóttir 50

Fyri umleið 30 árum síðan var eg áhaldsin og breyt mær beinið. Tað góða við hesum var, at eg fekk tíð at týða barnabøkurnar hjá Guðruni Helgadóttur um *Jón Odd og Jón Bjarna*, sum Bókadeild Føroya Lærarafelags gav út seinnapartin í áttati-árunum. Fyri 20 árum síðan týddi eg eina grein úr íslenskum, sum kallaðist "Og nú skal eg siga tær eitt loyndarmál...". Greinina hevði eg funnið í íslenska barnablaðnum "Æskan". Av tí at hetta hevði áhuga hjá børnum, og haraftrat snúði seg um børn og barnsligar sálir, sendi eg greinina til okkara egna Barnablað. Greinin er eisini prentað í

greinasavninum: Hvør eigur flaggknappin? (1995), og er ein samrøða við íslenska barnabókarithøvundan og fyrrverandi altingskvinnuna Guðruna Helgadóttur. Í greinini er m.a hetta brotið: *"Søgan um Jón Odd og Jón Bjarna var upprunaliga gjørd sum "heimaarbeiði". Eg skrivaði bókina í brotum og las tey fyri børnunum. So einaferð kom ein lítla genta, sum var dóttir vinkonu mína, í føðingardag hjá dóttur mínari. Henda lítla genta hoyrði meg lesa úr søguni og hevur ivaleyst sagt mammu síni frá tí, hon hevði hoyrt. Mamman var Silja Aðalsteinsdóttir,*

sum tá hevði ábyrgdina av íslenska barnaútvarpinum. Hon tosaði við meg um søguna, og tað endaði við, at hon fekk handritið at lesa í barnaútvarpinum. Síðan gav lðunn bókina út...". Um jóltíðir í fjør hoyrði eg í íslenska útvarpinum eina samrøðu við Guðruna Helgadóttur. Høvið var, at tvíburarnir, sum hon hevði givið okkum øllum, Jón Oddur og Jón Bjarni, fyltu 40 ár. Í hesum sambandi nevndi Guðrun aftur hendingina við smágentuni, sum hevði hoyrt hana lisið søguna í einum barnaføðingardeg. Tað merkisverda við omanfyri nevnda broti er, at smágentan nú býr í Føroyum

og hevur sjálv føðingardag. Hon eitur Sif Gunnarsdóttir og er í dag stjóri í Norðurlandahúsinum í Føroyum, har hon framvegis fæst við at miðla mentan og list – nú eisini um landamørk. Sigast má, at Sif Gunnarsdóttir fór tíðliga undir hesa týðningarmiklu uppgávu. Við ynskjum um blíðan byr takki eg fyri samstarvið, eisini tey árin, eg als ikki kendi teg, Vit bæði, Tóra og eg, ynskja tær hjartaliga til lukku við degnum!

Martin Næs

KJAK

Kærumøguleiki til ST-nevndina fyri barnarættindi

Djóni Eidesgaard
Aðalskrivari
Barnabati

Barnabati heitir á Føroya Løgting, um at samtykkja valfríu protokollina til Barnarættindasáttmálan, sum aðalfundurin hjá ST samtykti 19 desember 2011.

Við at samtykkja hesa protokoll, viðurkennir Føroyar, at ST-Nevndin fyri Barnarættindi fær móguleikan at viðgera kærur frá einstaklinginum, samstundis sum ráðið fær loyvið, av sínum eintingum, at kanna føroysk viðurskipti viðvíkjandi barnarættindum, um álitandi upplýsingar benda á, at Føroyar av álvara, ella regluliga ikki virka í tráð við rættindunum, tilskila í Barnarættindasáttmálanum.

Kærumøguleikin fevnir um øll rættindi í ST sáttmálanum, ið Føroya Løgting samtykti við kunngerð nr. 6 frá 16. januar 1992 um ST-samtykt frá 20. november 1989 um rættindi barnsins, og kunngerð nr. 30 frá 28. november 2002, um samtykt av valfríu ST protokol frá 25. mai 2000 um rættindi barnsins í samband við vápna stríð, og Løgtingssamtykt frá 3. mai 2013, um sjálvbodna sáttmálaískoytið, um barnasølu, barnaskøkjulevnað og barnapornografi, tilhoyrandi Barnarættindasáttmálanum

Kærumøguleikin er skipaður á

sama hátt sum hinar kærueindirnar í ST mannarættindahøpi.

Tað er ikki talan um rættargang, so ST-Nevndin fyri Barnarættindi hevur ikki heimild til at áleggja Føroyum, at loysa nakrar trupulleikar í samband við tær niðurstøður ST ráðið kemur við. Heimildin liggur sostatt í, at ST-Nevndin fyri Barnarættindi, í samband við einstøk kærumál, kann koma við uppskotum og tilmælum.

Barnabati er av tí fatan, at ein samtykt av 3. valfríu protokoll um eina kæruskipan til Barnarættindasáttmálan, vil styrkja rættartrygdina hjá børnum og ungum í Føroyum. Hóast niðurstøðurnar hjá

ST nevndini fyri barnarættindi ikki eru bindandi, og nevndin ikki er ein dómstólur, so vil kærumøgueikin betra um fatanina av ásetingunum í barnarættindasáttmálanum í praksis, og sostatt eisini vera við til at sáttmálin í nógv størri mun verður brúktur.

Barnabati vil eisini minna á ásetingarnar í grein 42 í Barnarættindasáttmálanum, har Føroyar binda seg til, at virka og við allari hóskandi hjálp, kunna um meginreglurnar og ásetingarnar í Barnarættindasáttmálanum.

Barnabati vil eisini vísa á, at íverksetanin av Barnarættindasáttmálanum í føroyska lóggávu

er eitt neyðugt politiskt tekin til føroysk børn um, at tey viðurkennast sum sjálvstøðug og við rættartrygd fyri tann einstaka. Ein samtykt av omanfyri nevndu valfríu protokol vil tí senda slík tekin.

Barnarættindasáttmálin er ikki galdandi fyri barni sjálv, men fyri landið, ið hevur samtykt sáttmálan. Sostatt kann eitt barn ella ein unglingi ikki fara í rættin við sínum barnarættindum, um sáttmálin ikki er umsettur í Føroyska lóggávu.

Barnanna umboðsmaður hevur eftirlit við, um galdandi lógir og fyrisitingarligar ásetingar eru sambæriligar við altjóða skyldur

at tryggja barnarættindi, herundir sáttmála Sameindu Tjóða um rættindi hjá børnum. Rakar umboðsmaðurin við lýti í hesum sambandi, skal umboðsmaðurin m.a. boða Løgtingi og viðkomandi landsstýrismanni frá hesum.

Hetta merkir, at Barnanna umboðsmaður skal tryggja at føroysk lóggáva er í trá við ásetingarnar í ST Barnarættindasáttmálanum. Men har eingin føroysk lóggáva er, og sostatt einki sum er í beinleiðis stríð við sáttmálan, fær umboðsmaðurin einki gjørt.

Væntandi íverksetan av Barnarættindasáttmálanum økir um týðningin ein slíkur kærur móguleiki til ST hevur við sær. Tey rættindi, ið føroysk børn finga við Barnarættindasáttmálanum, fáa sostatt størri týðning við einum kærumøguleika, við tað at børn og ung tá kunnu kera til eina óhefta fyrisiting, um tey meina, at teirra rættindi ikki verða vird. Hetta vil í sera stóran mun gera seg galdandi, har ásetingar í Barnarættindasáttmálanum ikki eru umsettar til føroyska lóggávu.

Barnabati vónar at Føroya Løgting skjótast til ber, samtykkir valfríu protokollina til Barnarættindasáttmálan, um kærur móguleika til ST barnarættindaráðið

Barnabati vil tá í umstøður tala fyri tíð, kunna børn og ung í Føroyum um henda móguleikan, og stuðla teimum í at menna teirra rættartrygd.